

Digitale informatievoorziening in de zorg: werelden verbinden

Overall ter wereld zijn mensen vandaag de dag verbonden door technologie. We kunnen in de meest afgelegen gebieden communiceren, werken en toegang krijgen tot informatie. Dit kan dankzij heldere afspraken over hoe netwerken, systemen en data met elkaar kunnen communiceren. In de sector zorg en welzijn, waar bijna 1,3 miljoen mensen werken en waarvan jaarlijks miljoenen mensen gebruikmaken, zijn we nog niet zover, schrijft Nictiz-directeur-bestuurder Leonique Niessen.

& DOOR LEONIQUE NIESSEN

De wereld van zorg en ICT wordt vaak als complex gezien. Er zijn talloze betrokken partijen en domeinen, zoals zorgverleners en zorgaanbieders, ICT-leveranciers, beleidsmakers, patiënten en inwoners, ziekenhuizen, verpleging en verzorging, huisartsen, ggz of gehandicapten-zorg. Ieder met eigen behoeften, systemen en

prioriteiten. Daarom is het bereiken van interoperabiliteit van zorgdata uitdagend en lukt dit alleen door samen te werken. Niemand of niets kan dit alleen. We moeten werelden verbinden. Werelden die niet vanzelfsprekend verbinden of verbonden zijn.

Technisch is heel veel mogelijk, maar het gaat erom dat we al deze technische mogelijkheden verbinden met de zorg. Techniek is namelijk

pas relevant als het waarde geeft in de zorgpraktijk van alledag. En dat kan alleen als de zorgprofessional en de -gebruiker betrokken zijn bij de ontwikkeling van ICT-oplossingen. In het verleden zijn er op verzoek van het veld standaarden en oplossingen ontwikkeld die uiteindelijk niet werden gebruikt. Dit moet anders: we moeten zeker weten dat wat wordt ontwikkeld, ook daadwerkelijk ingebouwd en gebruikt zal worden.

Duidelijk commitment

Een dergelijke verandering vraagt om minder vrijblijvendheid en om duidelijk commitment van alle betrokkenen. Dat vraagt op zijn beurt van Nictiz om in co-creatie tot werkende standaarden te komen. Het vraagt van brancheorganisaties om te werken aan het overnemen van de standaarden door hun leden. En dat vraagt van leveranciers om standaarden echt in te bouwen. Minder vrijblijvendheid, zodat wat we ontwikkelen, ook daadwerkelijk wordt gebruikt.

We kunnen ons daarbij niet alleen maar beperken tot de standaard zelf. Ook de context moet worden betrokken, zodat de uitgewisselde gegevens eveneens van waarde zijn. Dit gaat bijvoorbeeld over hoe de informatie uiteindelijk wordt getoond in de spreekkamer. Daarom organiseert Nictiz designathons en living labs om ICT en zorg beter met elkaar te verbinden. We brengen leveranciers en zorgprofessionals samen, om behoeften en wensen van de zorg te matchen met de haalbaarheid van de ICT-oplossingen. Door samen te werken aan oplossingen creëren we begrip en verbinding tussen beide werelden.

Landelijke ambitie

De landelijke ambitie is volledige databeschikbaarheid tegen 2035. Dat betekent echter niet dat we moeten wachten op de perfecte oplossing. We moeten nu al stappen zetten met wat er nu al is. Kleine, haalbare verbeteringen die vandaag al waarde toevoegen, terwijl we werken aan het grotere einddoel. Het nu doen en niet wachten tot morgen. We moeten het bestaande gebruiken en verbeteren waar mogelijk. Stap voor stap toewerken naar een toekomst waarin zorgdata altijd beschikbaar zijn voor wie ze nodig heeft. Nictiz ontwikkelt steeds vaker standaarden en adviezen in co-creatie met zorgprofessionals en leveranciers. Dit zorgt voor kleinere tussenoplossingen die nu al waarde hebben.

En dan het verbinden van landelijk beleid met implementatie en uitvoering: dit wordt steeds belangrijker, bijvoorbeeld met stelselbesluiten als het FHIR- en SNOMED-advies en de verplichtende werking van de Wegiz en de EHDS. Dat is nieuw terrein: verplichtingen en hoe die landelijk te implementeren.

Landelijke implementatiepartij

We missen mijns inziens in Nederland een landelijke implementatiepartij, die namens de zorg verantwoordelijk is voor implementatie en uitvoering van de landelijke afspraken die we met elkaar hebben gemaakt. Een partij die mee kan praten over de uitvoerbaarheid van beleid

GEGEVENSUITWISSELING

en besluiten. Een partij die met het veld en met leveranciers durft aan te geven welke keuzes en prioriteiten er voorliggen. Een partij die een rouwkaart over de sectoren heen kan maken. Want niet alles kan tegelijkertijd en hoeft direct nu.

Dit vraagt van de beroepsverenigingen en brancheorganisaties dat ze medeverantwoordelijkheid nemen: zelfbinding, vraagbundeling en sturing op gezamenlijke overkoepelende implementatieafspraken. Nictiz werkt onder meer hiervoor graag samen met VZVZ, de vereniging van zorgaanbieders voor zorgcommunicatie, en met de RSO's. Organisaties die landelijk beleid en afspraken kunnen vertalen naar implementatie en uitvoering op sectoraal en regionaal niveau.

Regie en samenhang

Connecting Worlds is een belangrijk thema binnen Nictiz dat gaat over regie en samenhang. Dit thema zal ook weer centraal staan tijdens het gelijknamige Nictiz-congres later dit jaar. We werken aan het verbinden van zorg en ICT om databeschikbaarheid te verbeteren. Dat vraagt onder andere om verbinding tussen de vele overleg- en programmatafels, waar Nictiz stelselbeheerder is en VWS de stelselhouder.

Samen brengen we zorg en ICT dicht bij elkaar om concrete stappen te zetten naar betere, toegankelijke zorg. Nictiz is al lang niet meer van alleen standaarden, al worden we nog wel vaak zo gezien. We zijn en doen veel meer. Zo zitten we volop aan de landelijke tafels die relevant zijn voor het realiseren van databeschikbaarheid en het inrichten van het gezondheidsinformatiestelsel.

Nictiz kan dan ook als geen ander de verschillende onderwerpen op die tafels in samenhang bezien en verbinden. En heeft daarin met al haar kennis en kunde ook een rol als stelselbeheerder: de opdracht om samenhang aan te brengen en stelselhouder VWS te adviseren. Dat zullen wij (nog) meer gaan doen en ook dat kunnen we niet alleen.

Digitale Zorg Autoriteit

Tot slot, het verbinden van werelden komt ook samen in een nog te vormen en ó zo wenselijke Digitale Zorg Autoriteit in Nederland. Een publieke regieorganisatie die stuurt op de digitale informatievoorziening in de zorg. Een verplichting vanuit de EHDS. Geen enkele organisatie heeft alle functies en alle kennis in huis die in deze agency een plek moeten krijgen. Ook Nictiz niet. We moeten functies verbinden en coalities moeten maken om nu al de functie van het Digi-

tal Health Agency voor Nederland in te vullen. Dat is nodig, omdat we de regie en samenhang in beleid en uitvoering nu al nodig hebben.

Het verbinden van werelden en het realiseren van een toekomst waarin zorgdata altijd en overal beschikbaar zijn, vraagt niet alleen om zorg-ICT oplossingen, maar ook om samenwerking en leiderschap. Dit vergt kwetsbaarheid, vertrouwen en lef. Kwetsbaarheid om toe te geven dat je niet alles zelf kunt. Vertrouwen dat de ander jou iets gunt en jij de ander, zodat je samen verder kunnen komen. En lef om over het eigen belang heen te stappen, met het oog op het grotere perspectief.

Dat kan betekenen dat je soms iets moet overlaten aan een andere partij die het beter kan. Niet alles zelf doen omdat het dan sneller gaat, maar werken aan overbruggen en verbinden. Ook dát is Connecting Worlds. Door deze werelden te verbinden, zorgen we ervoor dat digitale informatievoorziening echt gaat bij dragen aan toegankelijke, efficiënte en toekomstbestendige zorg. Voor een betere informatievoorziening, voor een betere gezondheid. ■

Leonique Niessen is
directeur-bestuurder van
Nictiz.

Nictiz is lid van de **ICT&health
Innovation Partner Group.**

